ПРОЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ГАЗЭТА РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА І МЕНСКАГА КОМІТЭТАЎ ЛЕНІНСКАГА КОМУНІСТЫЧНАГА САЮЗУ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

№ 101 (483) Субота 10 верасьня 1927 г. | Выходзіць тры разы на тыдню у аўторак, чацьвер і суботу | Год выд. VII. | Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 2—3 гадз. Тэл. № 903. | Адрас рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена": Менск, Комсам. 25.

Скарыстаем кожны дзень.

Да сьвята Кастрычніка застаўся невялікі час—усяго два месяцы.

А між тым падрыхтоўка да дзесятай гадавіны толькі-толькі распачынаецца, варушыцца.

У папярэднім нумары, у перадавым артыкуле мы казалі аб тым вялікім значэньні, якое набывае сьвяткаваньне дзясятай гадавіны Кастрычніка.

Зараз трэба ўсю ўвагу комсамольскай організацыі зьвярнуць на паглыблённую, энэргічную падрыхтоўку да кастрычнікавых дзён.

Сьвята, якое павінна прайсьці пад адзнакай ўцягненьня ў яго найшырэйшых працоўных колаў, сьвята, якое падводзіць вынікі дзесяцігадовай будоўлі краіны соцыялізму, павінна быць падрыхтавана на „яць" і мы—комсамольская організацыя—павінны заняць адно з першых месц у гэтай справе.

Акрамя растлумачэньня гісторыі Кастрычніку, акрамя „гістарычнай часткі", кожнай ячэйцы, кожнай організацыі трэба пры ўцягненьні ўсяе працоўняй моладзі, зрабіць нешта такое, што зьявілася-б новай цаглінай у нашую соцыялістычную будоўлю.

Да Кастрычніку ў горадзе добра было-б прыстасаваць організацыю масавых вытворчых конкурсаў.

Падыходзячы „Дзень Ураджаю" трэба ў вёсцы ператварыць у масавы агляд дасягнёньняў у сельскай гаспадарцы, асабліва ў галіне коопэрацыі і коопэратыўных гаспадарак.

У пераважна большай частцы вёсак няма лазьняў і бязумоўна аднэй з лепшых дзелавых адзнак Кастрычніку будзе пабудова лазьні.

У гэтых адносінах штурхачымі, „дражджамі" павінны зьявіцца комсамольцы, ячэйкі. Гэткіх добрых, патрэбных прапаноў наконт таго, чым лепш адзначыць сьвята, можна атрымаць шмат.

Трэба толькі падштурхнуць грамадзкую думку моладзі.

А калі пачнуць „варушыцца" мазгі—пачне рухацца і справа.

Падрыхтоўка да Кастрычніка толькі тады будзе грунтоўнай, калі ў яе будуць ўцягнуты шырокія колы працоўных. Гэта мы паўтараем другі раз і гэта трэба добра памятаць.

Ацэнка якасьці падрыхтоўкі будзе рабіцца ня з колькасьці напісаных плянаў і цыркуляраў, а з таго, што практычнага зроблена да сьвята і як добра ўцяміла моладзь слаўную гісторыю Кастрычнікавых дзён.

Часу засталося нямнога. Скарыстаем да падрыхтоўкі кожны дзень.

КАСТРЫЧНІК ІДЗЕ...

ПАЧЫНАЕЦЦА ПАДРЫХТОЎЧАЯ ПРАЦА ПА СССР ДА СЬВЯТКАВАНЬНЯ 10-ГОДЗЬДЗЯ КАСТРЫЧНІКАВАЙ РЭВОЛЮЦЫІ.—КОМСАМОЛЬСКІЯ ЯЧЭЙКІ ЯШЧЭ НЕ РАСКАЧАЛІСЯ.—ПАДРЫХТОЎКА ДА СЬВЯТА ПАВІННА БЫЦЬ АДНЭЙ З АСНОЎНЫХ РАБОТ ЯЧЭЕК НА ПРАЦЯГУ ЧАРГОВЫХ ДВУХ МЕСЯЦАЎ.

У людзі вышлі.

Падарунак вытворчых майстэрняў да 10-ці годзьдзя Кастрычнікавай рэволюцыі.

1919-20-21 гады... Гады голаду... На вуліцах шмат бяспрытульных... Таму-ж банды Балаховіча рабавалі, апустašалі... забівалі, у раскіданых па Беларусі мястечках, бедных жыхароў...

Шмат безданаможных сірот засталося бяз прыкрыцьця на вуліцах.

У гэтыя часы па гарадох пачалі хутках організоўвацца дзіцячыя дамы, мэтай якіх зьяўлялася выхаваць бедную маленькую армію, зрабіць з яе сумленных, карысных людзей.

Пры дзіцячых дамох утвараліся вытворчыя майстэрні, якія пазьней аб'ядналіся ў агульныя вытворчыя майстэрні.

Асабліва расхвальвае загадчык майстэрняў тав. Гурскі вучня Галігардага. Галігардаў былы бежанец з Валынскай губэрні.

Яшчэ малым аб'яжджаючы розныя гарады, ён урэшце папаў у дзіцячы дом, адкуль яго перавялі ў Менскія вытворчыя майстэрні. Цяпер Галігардаў зьяўляецца няэьменным старшыней вучкому майстэрняў, старшынёй стыпендыяльнай камісіі, сябрам бюро комсамольскай ячэйкі. Ён карыстаецца вялікім аўтарытэтам сярод вучняў майстэрняў.

— Будзе добрым столярам, — кажа аб ім інструктар сталярнага цэху.

Выпускнікі Менскіх вытворчых майстэрняў.

Менскія вытворчыя майстэрні налічваюць каля паўтары сотні чалавек. Паступова былыя бяспрытульныя, выхаванцы дзіцячых дамоў набывалі сабе кваліфікацыю.

Да дню сьвята дзесяцігодзьдзя Кастрычнікавай рэволюцыі прыстасаваны выпуск 13 чалавек. З іх 12 комсамольцаў.

Сталярны цэх скончаць два хлапцы. Пераплетны—8 і кравецкі—8 чалавек.

Выпускнікі за час свайго навучаньня ў майстэрнях атрымалі ня толькі вытворчае выхаваньне, а некаторыя добра праявілі сябе на грамадзкай і комсамольскай працы.

Вучань Тайбліна... Канчае кравецкі цэх. Сваіх бацькоў яна ня помніць. Зараз зьяўляецца загадчыкам АПА ячэйкі.

Добрымі таварышамі зьяўляюцца і астатнія выпускнікі.

Ператварэньне дзяцей вуліцы ў добрых кваліфікаваных рабочых, сьвядомых пролетарыяў, гэта ёсьць сапраўдны падарунак вытворчых майстэрняў нашай краіне, у дзень сьвята 10 годзьдзя Кастрычнікавай рэволюцыі.

Ром.

Ня словы, а справа
(Менск, яч. ЛКСМБ, Цэнтрасьпірту).

Наша ячэйка ў агульную камісію па падрыхтоўцы да 10-цігодзьдзя Кастрычніку ўключыла 2-х комсамольцаў, якія ўжо ўзяліся за працу. Вызначылі правесьці вечары ўспамінаў, на якіх старыя партыйцы—удзельнікі Кастрычнікавай рэволюцыі будуць расказваць аб асобных эпізодах Кастрычнікавых дзён.

Сумесна з ўсім колектывам рабочых і служачых мы організуем сямейны вечар. Рыхтуем выпуск спэцыяльнага комсамольскага нумару насьценнай газэты, у якой вызначылі высьвятліць дасягненьні нашай ячэйкі. .

Да дню сьвята мы ярыўрочваем адчыненьне ціру, у якім 100 проц. нашых комсамольцаў магло-б ужо да таго дню добра страляць. Усе гэтыя мерапрыемствы мы праводзім сумесна з сатаварыскай вайсковай часткай.

Зараз пачынаем збор грошай на пакупку сьцягу нашай падшэфнай вясковай ячэйцы.

С. П—й.

Кастрычнікавыя вечары

Самым багатым матар'ялам для падрыхтоўкі Кастрычнікавых вечароў (інсцэніровак, агітсудоў, вусных газэт) трэба лічыць кнігу Джон Рыда—„10 дней, которые потрясли мир".

Уся кніга пабудавана так, што лёгка падаецца перапрацоўцы.

Шэраг матар'ялаў можна знайсьці ў зборніку—„Нашы чарговыя задачы" — выд. „Красная Новь".

У кожным зборніку прысьвечаным сьвяткаваньню Кастрычніка, прыведзены п'есы, інсцэніроўкі, агітсуды і інш. Якія могуць быць скарыстаны пры складаньні праграмы сьвяткаваньня.

Але найбольш каштоўнай зьявіцца якая-небудзь інсцэніроўка, распрацаваная самім клюбам.

Матар'ялы для сольнай і колектыўнай дэклямацыі можна ўзяць з „Революционного чтеца-декламатора" „Октябрь в поэзии".

Скарыстаўшы зьмешчаны ў зборніку календар, можна організаваць вечар запытаньняў і адказаў, ці вечар політгульняў, напрыклад, політлётарэі, у якой кожнаму ўдзельніку дастаецца пытаньне з нумарам, на якое ён павінен даць адказ перад сабраўшыміся слухачамі.

Знадворны выгляд клюбу хаты-чытальні павінен прыняць да сьвяткаваньня больш урачысты характар, можна ўдала ўтварыць выстаўку „Да 10-годзьдзя Кастрычніка", у якой зьмясьціць портрэты правадыроў, малюнкі з эпізодаў рэволюцыі і, нарэшце, плякаты, на якіх лёзунгі павінны быць ілюстраваны добрымі малюнкамі.

Задача кіраўніка згрупаваць ў выстаўцы ўсе маючыяся матар'ялы так, каб яны прыцягвалі ўвагу наведнікаў і былі-б для іх цікавымі і зразумелымі.

Побач з выстаўкай можна зьмясьціць і насьценную газэту, прысьвечаную 10—годзьдзю, дзе гістарычны агляд рэволюцыі трэба злучыць з мясцовым матар'ялам з жыцьця сваёй організацыі, прадпрыемства ці ячэйкі.

Кастрычнік у быту.

Пытаньне аб ўнядрэньні нашых рэволюцыйных сьвят у хатні быт—вельмі сур'ёзнае і павінна прыкоўваюць да сябе ўвагу кожнага з нас.

На жаль мы на гэтае пытаньне зьвяртаем надта мала ўвагі.

Але гэта вельмі важна.

Сьвята становіцца ня сьвятам, калі яно не адчуваецца ў хаце і ў сям'і.

Няхай вуліца шумна, весёла і прыгожа, няхай грымяць оркестры... гукі баявых песьняў, але прыходзіш дамоў,—сустракаеш тую-ж самую ўбогасьць памяшканьня, кіслую фізіономію жонкі, пахмурныя твары дзяцей і ўвесь сьвяточны настрой, усё навеянае вуліцай адразу гіне.

Нам гэткія малюнкі добра знаёмы...

Вуліца і хата не заўсёды гармоніруюць паміж сабою.

А гэта дапушчаць нельга. Асабліва такое сьвята як 10-ці годзьдзе Кастрычніка, якое павінна пранікнуць ва ўсе куткі нашага грамадзкага асабістага і сямейнага жыцьця.

Мы ведаем: будуць шумнымі і шматлюднымі нашы вуліцы і плошчы. Але павінны быць шумнымі і вясёлымі нашыя рабочыя мяшканьні; павінны быць сьвяточнымі і ўрачыстымі нашыя кватэры.

Гэта неабходна.

Шмат, калі не галоўнае ў гэтай галіне, залежыць ад дзяўчат і хатніх гаспадынь. Яны змогуць прыбраць нашыя сьвяты, зрабіць іх прыветліва ўхмыляючыміся, радаснымі і вясёлымі. Яны змогуць у гэтыя дні прыдаць уютны выгляд нашым кватэрам і памяшканьням.

Для гэтага патрабуецца, каб жанчына побач з сваім мужам рабочым прыняла актыўны ўдзел ва ўсёй падрыхтоўчай працы да сьвята. Кожны комсамолец павінен растлумачыць сваёй мацеры ці сястры сутнасьць і значэньне сьвята, растлумачыць ёй усе мерапрыемствы партыі і савецкай улады па пытаньню аб паляпшэньні быту рабочых і аб ўсіх дасягненьнях у гэтай галіне.

Маецца ў нас шмат рабочых сем'яў, якія ў мінулым годзе ці нядаўна яшчэ знаходзіліся ў вільготных сутарэньнях і іншых кепскіх хатніх умовах, а зараз жывуць у «жахтах» і іншых палепшаных памяшканьнях.

Трэба прыкласьці ўсе натугі, каб сьвяткаваньне Кастрычніку належным чынам адчувалася ў хатнім быту рабочага.

Левін.

Найвялікшая здрада.

Зьезд ангельскіх профсаюзаў у Эдынбурзе ўхваліў прапанову генэральнае рады аб ліквідацыі англа-расійскага дарадчага камітэту большасьцю 2.551.000 галасоў супроць 620.000 (галасаваньне праводзілася па ліку галасоў, якія прадстаўляла кожная дэлегацыя). Дэлегацыя ангельскай фэдэрацыі горнарабочых устрымалася ад галасаваньня.

Паход супроць рэвалюцыйнае меншасьці.

(Спэц. кар. ТАСС). На ранішнім пасяджэньні зьезду ангельскіх профсаюзаў у Эдынбурзе 7 верасьня галасавалася прапанова дэлегата Бічэма, які далучаецца да руху рэвалюцыйнае меншасьці. Бічэм прапанаваў адхіліць справаздачу генэральнае рады ў той частцы, якая датычыць руху меншасьці.

У справаздачы генэральнае рады зазначаецца, што ў сакавіку 1927 г. была зацьверджана рэзалюцыя, у якой гаварылася:

„Саветы прафсаюзаў, якія далучаюцца да руху меншасьці, ня будуць прызнавацца генэральнаю радаю, пры чым такім радам прафсаюзаў ня будзе дазволена браць удзелу ў абы-якой працы, што праводзіцца генэральнаю радаю ці будзе праходзіць пад кіраўніцтвам апошняе".

Прапанова Бічэма была адхілена большасьцю 3.846.000 галасоў супроць 148.000.

Справаздача генэральнае рады аб англа-расійскім камітэце складаецца з 12 друкаваных старонак. 11 старонак гэтае справаздачы занятыя матар'яламі перапіскі між генэральнаю радаю і УсеЦСПС.

Першапачаткова ўсе гэтыя матар'ялы былі надрукованы без камэнтарыяў, але ў апошнюю хвіліну генэральная рада далучыла да іх 12-ю старонку, якая зьяўляецца як-бы прадмоваю да перапіскі. У гэтай прадмове, між іншым, гаворыцца: „Генэральная рада прышла да перакананьня, што няма ніякіх адзнак абы-якога намеру УсеЦСПС выконваць тыя ўмовы, выкананьне якіх зьяўляецца абсалютна неабходным для таго, каб англа-расійскі камітэт мог існаваць і надалей".

З гэтае прычыны генэральная рада павінна зазначыць кангрэсу, што працяг перамоў з ЎсеЦСПС пазбаўлены ўсякага сэнсу, пакуль пазыцыя і палітыка УсеЦСПС застаюцца тымі-ж самымі, і аб гэтым належыць паведаміць УсеЦСПС.

Ліст з Польшчы.

У Валошынскім павеце ўжо некалькі год цягнецца судовая цяжба «асаднікаў» і сялян. Падбухторылі весьці справу комсамольцы.

Раней да вайны, сяляне карысталіся выганам цалком, ня гледзячы на тое, што частка яго была абшарніцкая. Зараз большую палову выгану забралі «асаднікі». Пашлі спрэчкі, бойкі...

А суда не дачакацца... Жывёле недзе хадзіць, яна паміраė на скудным сялянскім выгане...

Кожную ноч выходзяць хлопцы, выходзяць сяляне на падзелены выган, зрываюць платы, колікі, адзнакі...

І на заўтра жывёла ходзіць па ўсім абшары.

Так кожную ноч.

«Асаднікі» сьцерагуць. Страляюць, але платы зрываюцца і межы зруйноўваюцца ўпартай рукой. Нядаўна была вялікая бойка. Палова ўдзельнікаў з сялян сядзела на заўтра ў бліжэйшай «экспозітуры» (аддзяленьне дэфэнзывы).

Але жывёла ўсё-ж свабодна гуляе па выгану. Пройдзе дзень, пройдзе ноч і па ранейшаму на выганах зруйноўваюцца межы.

Кімаўцы заварушыліся
(Менск, клюб „КІМ")

Заварушыліся і ў клюбе „КІМ". Усе гурткі ўпарта ўзяліся за падрыхтоўку да 10-годзьдзя Кастрычніку.

Асабліва рыхтуецца балетны гурток. Там балетным нумарам і музыцы прыдаюць спэцыяльны Кастрычнікавы ўхіл.

Штодзённа зьбіраецца аркэстр духавой музыкі, які занава створаны.

Ужо зараз распачнецца праца па організацыі агульна-гарадзкога вечару, які выявіць усе дасягненьні працы клюбу „КІМ".

„КІМ"аўцы вызначылі ўтварыць да дню сьвята грандыёзную выстаўку аб дасягненьнях комсамолу па яго ўдзелу ў гаспадарчым будаўніцтве, па камуністычнаму выхаваньню моладзі і інш.

Кімавец.

Напярэдадні Кастрычніку
1-ы палац культуры ў Ленінградзе

У Ленінградзе за кароткі час вырас вялікі 6-ціпавярховы будынак. Мноства вялізарных вокнаў, надае гэтаму будынку выгляд шклянога палацу. У Кастрычнікавыя урачыстасьці адбудзецца адчыненьне гэтага першага палацу культуры.

У палацы будзе згуртавана культурна-асьветная праца. Штодзённа палац культуры зможа абслужыць восем тысяч наведнікаў. Найбольш вялікая з 5 маючыхся ў палацы заля, ўмяшчае 2.400 чалавек. У трэцім і чацьвёртым паверхах знаходзяцца спэцыяльна-абсталяваныя габінэты для заняткаў па ўсіх галінах гуртавой працы. Тут-жа будзе знаходзіцца тэатр з пакручваючвайся сцэнай.

Пры палацы абсталявана дзіцячая пляцоўка, дзе работніцы змогуць пакідаць сваіх дзяцей у часе працы пад кіраўніцтвам вопытных пэдагогаў.

ПАНЕНКІ З КОЛЕКТЫВУ „ДЫНАМО".

Вы мабыць ведаеце гэтых паненак, прыгожых і стройных, заўсёды з нязьменнымі фібравымі чамаданчыкамі ў руках.

Калі-б вам прышлося калі-небудзь шнураваць па Савецкай, апісваць бясконцыя колы суму ў садзе „Профінтэрн" і міма праходзячы заглянуць на спорт-пляцоўку, вы ўбачылі-бы прыкрытыя тва[ры], стройную выпраўку і тыя-ж пяцірублёвыя чамаданчыкі.

Фізкультурнікі, і наогул знаёмыя з жыцьцём пляцоўкі, ведаюць, што гэта паненкі з Менскага жаночага колекттыву „Дынамо".

Імення паненкі.

Мы ня знаходзім іншага вызначэньня гэтай частцы колектыву „Дынамо"

На самай справе якія адносіны яны маюць да „Дынамо", якім чынам яны ўралезьлі ў пролетарскае таварыства.

Вы запытаеце, а мабыць яны зьяўляюцца ўтрыманцамі сем'яў працоўных.

Вось што гаворыць афіцыйная сводка: 60 проц. складу колектыву дзеці рабочых, 40 проц. дзеці інтэлігэнцыі.

Здаецца, што тут дрэннага, ну дзеці рабочых і так званай інтэлігэнцыі (вызначэньне вельмі расплывучатае), працуюць і выхоўваюцца фізычна.

Але падыйдзем бліжэй, правядзем хаця-бы пару гадзін на пляцоўцы, у часе заняткаў жаночага колектыву „Дынамо"

Ня будзем чапаць прынрых чамаданчыкаў, ня будзем ўдавацца ў дасканальнасьць вызначэньня „дзеці інтэлігэнцыі".

Толькі пару гадзін.

На жоўтым квадраце зямлі,—баскетбольнай пляцоўкі, працуюць гурткі, напрыклад: тэкстыльшчыкаў, ці харчавікоў. Вы-б пабачылі, з якім бязьлітасным ненавіджаньнем і якою высокамернаю пагардаю, яны справодзяць кожны ня спрытны рух гэтай тэкстыльшчыцы.

Як абідна і горка бачыць гэту зачырванеўшую тэкстыльшчыцу, яхая хвалюецца ад насьмешлівых і зьдзекваючыхся поглядаў дзесятку выглянцаваных спортсмэнак „Дынамо".

Мы ведаем, як працуюць профсаюзныя гурткі, бяз добрых інструктараў, бяз сродкаў, без належнага абсталяваньня. Ня маючы належнай трэніроўкі, часта ня маючы на гэта асобага часу.

Становішча ў „Дынамо" куды іншае. Яны працуюць у лепшых умовах.

І гэтыя сродкі, гэтыя ўмовы дарэмна трацяцца.

Каго выхоўвае „Дынамо"?

Астатні „залатой моладзі" Менску, тых дробна-буржуазных „девиц", зьвіўшых у „Дынамо" крэпкае гняздо.

Яны ганарацца, што праработалі ў добрых умовах год, і маюць лепшыя фізкультурныя дасягненьні Беларусі...

Спорт-аб'яднаньне „Дынамо" за апошнія часы прымае шэраг захадаў, яно возьме кіраўніцтва комсамольскімі стралковымі гурткамі

Перад гэтым трэба прагледзець склад гурткоў; тых, якія ўносяць нездаровыя настроі і ўплывы тых, хто мае „душок буржуазных спортсмэнаў" і тых на якіх дарэмна выкідваем грошы, ТРЭБА БЯЗЬЛІТАСЬНА ГНАЦЬ.

Абасобленасьць „Дынамо", яго перавага перад іншымі спорт-гурткамі, выклікалі ў некаторай частцы спартсмэнаў нездаровыя настроі.

На ня так даўно адбыўшымся матчу Менск—Віцебск, „Дынамаўцы" не хацелі выступаць пакуль на афішах, ня напісалі, што іграе, ня МЕНСК, а МЕНСК („ДЫНАМО")—ВІЦЕБСК (ЗБОРНАЯ) і пры ўмовах, што ім дазволяць іграць у белых майках формы „Дынамо".

На ўсебеларускай спартакіядзе яны бурапенілі і настайвалі, каб у друку, у афішах і аб'явах ВСФКБ, было што ігралі матч ня МЕНСК—ГОМЕЛЬ, а МЕНСК (ДЫНАМО)—ГОМЕЛЬ. Хоць у камандзе была зборная Менску (у камандзе былі т. Петрапаўлаўскі АБВШ і інш.).

Гэта сьведчыць аб нездаровых настроях у „Дынамо", гэта сьведчыць, што „Дынамо" мае ўплывы буржуазных спорт-аб'яднаньняў. Ня гледзячы на тое, што ёсьць ДОБРЫ ВЫТРЫМАНЫ ІНСТРУКТАРСКІ СКЛАД?!

Мы спадзяемся, што прынятае прэзыдыумам „Дынамо" кіраўніцтва комсамольскімі стралковымі гурткамі, большы ахоп комсамольскай масы, дасьць новы штуршок і аздаровіць хваробныя зьявішчы ў „Дынамо".

У сваю чаргу чакаем ад „Дынамо" па гэтаму пытаньню адказу.

РЫДЛЁЎСКІ.

Як прайшоў 13-ы МЮД

Былі арганізаваны „баявыя дружыны“

Гомельчане ў часы сьнеданьняў, абедаў на прадпрыемствах арганізавалі гутаркі аб МЮД'у.

3-га—вечары самадзейнасьці. У час дэмонстрацыі кожная ячэйка вылучала «баявую дружыну»... Гэтыя «баявыя дружыны» ішлі наперадзе кожнай ячэйкі з вінтоўкамі, чым надавалі дэмонстрацыі большую арганізаванасьць... Ствараўся **больш эфэкт...**

У дружыны ўваходзілі і дзяўчаты, якія ішлі з санітарнымі прыладамі...

У нядзелю былі праведзены МОПР-аўскія інсцэніроўкі, на аўтамабілі друкаваліся лістоўкі.

У дзень адбылося на трох Гомельскіх стадыёнах спартыўнае сьвята.

Добра адсьвяткавалі
(Мястэчка Смалявічы, Меншчына)

Калі ціхі асеньні вечар атуліў мястэчка 3-га верасьня, у Пардоме загудзелі маладыя галасы комсамолак і беспартыйнай моладзі, сабраўшыся на ўрачысты сход, прысьвечаны МЮД'у.

Закончыўся вечар спэктаклям. А назаўтра—комсамолія, беспартыйная моладзь, піонэры пад чырвоным сьцягам ішлі на пляц да трыбуны.

Прыехаўшыя на базар сяляне сабраліся ля трыбуны і ўважліва слухалі прамовы.

Ввечарам быў спэктакль на яўрэйскай мове.

С. Нортман

Сьвяткаваньне МЮД ў Польшчы

Цяжкай і адказнай справай для комсамольскай арганізацыі, якая працуе ў падпольлі, зьяўляецца правядзеньне Міжнароднага Юнацкага Дню.

Польскі комсамолец, прымаючы ўдзел у МЮД'аўскай дэмонстрацыі, робіць ледзь не гэроічны подвіг. Кожную хвіліну пагражае яму сьмерць, калецтва, або доўгае зьняволеньне, катаваньне ў дэфэнзыве і г. д.

Як-жа праходзіць Міжнародны Юнацкі Дзень у Польшчы? У гэты дзень комсамол выходзіць на вуліцу. Да гэтага выступленьня энэргічна падрыхтоўваюцца комсамольскія ячэйкі. Кожная ячэйка атрымлівае спэцыяльнае заданьне, напрыклад, разьвешваньне сьцягаў, расклейваньне надозваў і г. д. У гэты дзень адбываюцца мітынгі і дэмонстрацыі моладзі. Напярэдадні Міжнароднага Юнацкага Дню комсамол наладжвае масавыя сходы на фабрыках і ў юнсэкцыях профсаюзаў. **Вельмі часта, калі сход на фабрыцы альбо ў профсаюзе склікаць немагчыма, тады яны адбываюцца ў лесе за горадам.**

Асабліва энэргічную кампанію па падрыхтоўцы да Міжнароднага Юнацкага Дню з'організаваў комсамол у 1926 годзе. У аднэй Варшаве было склікана 7 мітынгаў моладзі і шмат масавых сходаў на фабрыках. Правядзеньне гэтых сходаў—нялёгкая справа. Паліцыя і ахранка пільна сочаць за моладзьдзю ў гэтыя дні. Паліцыя часта разганяе сходы, арыштоўваючы прамоўцаў.

Асабліва ўзмацнёная праца адбываецца ўночы перад Міжнародным Юнацкім Днем. Комсамольцы стараюцца разьвесіць як найбольш сьцягаў з лёзунгамі МЮД'у. Сьцягі гэтыя вывешваюць у такіх мясцох, дзе паліцыя ня можа іх зрываць. Каб зьняць гэтыя сьцягі, выклікаюцца спэцыяльныя пажарныя дружыны. Таксама расклейваюцца адозвы на сьценах дамоў і парканаў. Цяжкая гэта праца, бо ў гэтую ноч па гораду разьяжджаюць узмацненыя паліцэйскія атрады.

Раніцай 4-га верасьня ў рабочых раёнах зьбіраюцца групкі моладзі, якія потым рознымі шляхамі ідуць на месца дэмонстрацыі. Перад дэмонстрацыяй адбываецца мітынг, на якім выступае з прамовай прадстаўнік комсамолу.

Пасьля ўсе становяцца ў шэрагі, зьяўляецца чырвоны сьцяг і ў такт рэволюцыйнай песьні дэмонстрацыя маршыруе па вуліцах.

Зразумела, што ўсё гэта адбываецца ня так спакойна. Звычайна, паліцыя ведае, ў якім месцы мае быць наладжаны мітынг і загадзя разганяе дэмонстрантаў. Бывае часта, што паліцыя з аголенымі шаблямі і штыхамі кідаецца на натоўп і тады распачынаецца бойка. Зразумела, што ў выніку сутычкі з абодвых бакоў ёсьць параненыя і забітыя.

Разгон дэмонстрантаў паліцыяй не азначае канца дэмонстрацыі. Удзельнікі зьбіраюцца зноў і прадаўжаюць сваё.

Ня гледзячы на ахвяры, лік удзельнікаў у юнацкіх дэмонстрацыях узрастае з кожным годам.

Згодна вестак буржуазнага друку, у юнацкіх дэмонстрацыях у 1926 годзе толькі ў аднэй Варшаве прымала ўдзел больш 3000 чал. моладзі.

З вялікім уздымам за апошнія два гады праходзяць Міжнародны Юнацкі Дзень ў Заходняй Беларусі. Комсамол мае сярод беларускай сялянскай моладзі вялікі ўплыў, асабліва ў беластоцкім ваяводзтве. Там летась у гэты дзень па ініцыятыве комсамолу ўспыхнула забастоўка, у якой прыняла ўдзел 450 рабочых гораду і 150 рабочых мястэчку.

Так праводзіць комсамол Польшчы сваё баявое сьвята—Міжнародны Юнацкі Дзень.

МЮД за межамі



Разгон дэмонстрацыі

На дэмонстрацыю зьявіліся своечасова
(Магілеў)

У Магілеве, напярэдадні МЮД, былі організованы кустовыя сходы ячэек, сумесна з рабочай моладзьдзю.

4-га верасьня зварочвала да сябе ўвагу своечасовая яўка комсамольцаў на месцы збору...

Дэмонстрацыя і карнавал прашлі таксама добра.

Увечары адбыліся гуляньні моладзі на **«Валу»**, дармовыя наведваньні кіно, тэатру і садоў.



Заваюем балоты!

Калі дачакаемся!
(Вёска Заказінец, Смалявіцкага раёну, Менскай акругі).

Вясною яшчэ задоўга да сенакосу сяляне нашай вёскі былі абураны.

Няма ліку тым вандраваньням, няма ліку тым зьдзекам, якія мы перанесьлі.

Справа ў тым, што вёска хоча мець балота. Вёска хоча правесьці мэліорацыю на вялікім багністым балоце, якое цягнецца ля нас.

І вось здавалася, што лягчэй за ўсё—здастаць яго. Але куды-б мы не зьвярталіся, нам усюды казалі салодкія словы, добрыя пажаданьні, а балота не давалі.

У чым перашкода?

Побач з нашай вёскай ляжаць хутары чатырох братоў кулакоў, яны выкарыстоўваюць балота для сябе, як выган і прытым дрэнны. А ў вёсцы нашай не хапае зямлі пад пашу, ня то, што на выган.

Мы хочам з выгану-балота зрабіць добры асушаны кавалак зямлі.

З вялікімі цяжкасьцямі, ячэйцы комсамолу ўдалося пераканаць сялян ў тым, што балота можа прынесьці карысьць. Хлопцы зрабілі паказальны вучастак на чвартцы дзесяціны. Кожную ноч хлопцы па чарзе выходзілі яго вартаваць. На вучастак кулакі пускалі коняй і кароў, нам былі яны зусім здраталі капусту.

Але ўсё-ж вучастак даў добрыя зусім нячаканыя вынікі. Ён быў лепшай агітацыяй за мэліорацыю балот.

Мы правялі вялікую цяжкую працу,—пераканаць сялянства—гэта ня лёгкая рэч.

Калі на вучастку мы зрабілі ніколі нявіданы і нябывалы мітынг, народ прышоў з усіх бліжэйшых вёсак. Гэты мітынг быў прыўрочаны да зьняцьця з яго пасеву.

Сьвята было надзвычайнае.

Пасьля гэтага ўся вёска зьвярнулася ў РВК, каб ёй аддалі гэтае балота.

Пачалася цеганіна. Прашоў час сенакосу, жніва, а балота не давалі.

Вёска паабівала ўсе парогі РВК і нічога. Нарэшце быў абвешчаны **суд,—прыклад чыноўнічых, бяздушных адносін.**

Перад судом стаяла ўся вёска, прышлі ўсе сяляне. Суд не адбыўся і толькі таму, што ў Заказінскага прадстаўніка ня было мандату, які-б сьведчыў, што ён прадстаўнік в. Заказінец.

Пасьля гэтага справа зусім заглохла. Сяляне дагэтуль так добра настроеныя, з вялікім жаданьнем хацеўшыя адалець балоты, зараз зусім апусьцілі рукі.

Ячэйка, моладзь ня ведалі, што рабіць. Якраз у той час быў зьмешчаны ў «Ч. З.» артыкул аб балоце в. Заказінец. Як толькі атрымалі гэты нумар «Ч. З.», з радасьцю пабеглі ў РВК.

Там загадчык земаддзелу т. Вашкевіч, убачыўшы артыкул, абурыўся, пакрычаў, пабегаў і справу зноў замяў.

Так гіне ініцыятыва і жаданьне сялян. Час прападае, некаторыя сяляне ўжо нават хочуць самі бяз тэхнікаў і земаддзелу асушваць балоты.

Пракуратура ў тэрміновым парадку павінна разглядзець справу аб Заказінскім балоце. Мы чакаем адказу.

А. Вазьнясенскі.



Што чытаць?
Інж. М. Сьнегаў. Комсамол і мэліорацыя.

Перадавая рабочая і сялянская моладзь на досыць многіх вучастках грамадзкага жыцьця выконвае вялікую і карысную працу. Шмат зроблена некаторымі вясковымі комсамольскімі ячэйкамі ў паляпшэньні і падняцьці сельскай гаспадаркі.

Але вялікая, цяжкая, вельмі неабходная і карысная праца прадстаіць яшчэ па паляпшэньню зямлі. Колькі яшчэ ў нас няпрыгоднай зямлі? Якія агромністыя прасторы земляў прападаюць задарма? Паглядзеце вакол сябе і ўбачыце неабнімныя балоты з іржавай, гнілой вадою. Часам на некалькі сотак дзесяцін такія балоты. Акрамя шкоды—распаўсюджваньня заразы, трасцы, малярыі і інш. яны нічога ня прыносяць. І гэты тады, калі ва многіх мясцох сяляне на зямлі б'юцца «як рыба аб лёд». А трэба толькі прыкласьці невялікую працу, асушыць балота і будуць нязьлічныя вынікі. І зразумела, якую вялікую ролю ў гэтай справе могуць адыграць вясковыя комсамольцы. Прыступіць да асушкі балот, ператварыць пакінутыя землі ў прыгодныя, аздаравіць мясцовасьць, захаваць свой час і працу пры апрацоўцы поляў. На добрых прыкладах і малюнках дзеляліта апавядае інжынэр Сьнегаў сялянскай моладзі, што такое мэліорацыя, што практычна могуць рабіць комсамольцы ў гэтых адносінах. Кожнаму комсамольцу трэба прачытаць кніжку інж. Сьнегава, ён убачыць на шэрагу прыкладаў выгаду мэліорацыі і мэліорацыйных аб'яднаньняў.

ШТО РОБІЦЦА НА СЬВЕЦЕ.
(АГЛЯД АПОШНІХ МІЖНАРОДНЫХ ПАДЗЕЙ).

Здраднікі за разруйнаваньне профсаюзаў.
З МАСКВЫ—Ў СТАЛІЦУ ЯПОНІІ—ТОКІЁ.

Вядома, генэральная рада ангельскіх профсаюзаў, а таксама і зьезд, ня хочуць шкодзіць сваім гаспадаром-капіталістым, ня хочуць, каб паўтарылася забастоўка вуглякопаў, якая нарабіла шмат лішніх страт прадпрыемцам, таму яны супроць усяго таго, што спрыяе справе барацьбы рабочай клясы за свае патрабаваньні.

Масы супроць вярхоў

Пасьля дакладу генэральнага савету ангельскіх профсаюзаў разгарнуліся вялізныя спрэчкі.

Шэраг прамоўцаў ганьбілі політыку генрады і асабліва адносна савецкіх профсаюзаў. Прамоўцы падкрэсьлівалі, што Савецкі Саюз знаходзіцца пад пагрозай наступленьня з боку ангельскага ўраду, але профсаюзныя правадыры ў адносінах міру паміж капіталістычнымі краінамі і СССР—нічога ня робяць.

Асабліва рэзка крытыкаваў політыку профсаюзнай вярхушкі комуніст Паліт.

Ён выказываўся супроць таго, каб генрада ня спрыяла Вільсону (правадыру маракоў) у справе дапамогі так званым неполітычным профсаюзам.

— Гэтыя саюзы,—сказаў Паліт,—організуюцца прадпрыемцамі і трымаюцца спэцыяльна для зрыву забастовак. Шмат дэлегатаў зьезду падтрымалі Паліта

Як бачыце, масы ўжо не давяраюць сваім правадырам, ужо адкрыта выступаюць супроць іх, паказваючы ім іх запраўдны твар.

Вярхі верны ўраду, а не рабочым

Надзвычайна цяжка весьці рэволюцыйную барацьбу ангельскім профсаюзам яшчэ і таму, што пабудованы яны не па вытворчаму прынцыпу (як гэта пабудованы профсаюзы СССР), а па профэсіям, па цэхам.

І атрымліваецца тое, што на адным і тым-жа прадпрыемстве працуюць сябры розных профсаюзаў.

Колькасьць профсаюзаў вялікая і аб'яднаць іх дзейнасьць надзвычайна цяжкая.

Вось чаму ўсе тыя, хто жадае каб рабочыя масы былі компактны, былі аб'яднанымі і моцнымі, той імкнецца да пераорганізацыі ангельскіх профсаюзаў на вытворчым грунце.

Вярхі-ж гэтага не жадаюць. Яны баяцца аб'яднаньня, баяцца моцнага рабочага кулака, каб ён ня лёг ім на карак.

Вось пагэтаму генрада кажа, што зрабіць гэта нельга нібы таму, што ня можна будзе пр вясьці мяжы паміж аднэй і другой галіной вытворчасьці.

Але прадстаўнікі профсаюзу вуглякопаў і іншых паказваюць на СССР, і кажуць, што ў Савецкім саюзе аказалася магчымым організаваць саюзы па асобных вытворчасьцях.

Але як не супраціліся, усё-ж такі большасьць профбюракратаў не згадзілася з пераорганізацыяй саюзаў на новым грунце.

І тут правадыры зрабілі так, каб рабочыя былі раскіданы паасобку, каб не маглі моцнымі шэрагамі выступаць супроць капіталістых.

У Турцыі.

Аб становішчы рабочай клясы Турцыі мы ведаем мала. Турцыя краіна, якая мела вялізарныя страты ў выніку імпэрыялістычнай вайны. Яна страціла шмат сваёй тэрыторыі, на яе накладзена, краінамі-пераможцамі, вялікая контрыбуцыя, усё гэта разам надзвычайна цяжка адбіваецца, у першую чаргу, на матар'яльным становішчы пролетарыяту.

Пролетарыяту ў Турцыі, у Эўропейскім разуменьні гэтага слова—мала, усяго 30 тысяч чалавек.

Апрача прамысловых рабочых у гарадох Турцыі ёсьць яшчэ каля 200 тысяч асоб іншых катэгорый наёмнай працы. Становішча рабочых надзвычайна цяжкае Пры 14-15-ці гадзінным рабочым дні заробак мізэрны.

Нават у чыгуначнікаў, якія па вышыні заробку стаяць на першым месцы, зарплата хістаецца ад 30 да 75 лір у месяц. (Турэцкая ліра блізка да нашага рубля). Але калі прыняць пад увагу вялізарную дарагавізну, дык будзе зразумела, што заробку ледзь хапае на пражыцьцё. У выніку такога становішча, выраджэньне рабочых мас ідзе шпаркімі крокамі.

Політычнае бяспраўе і матар'яльнае патрэба зьяўляецца лепшым сродкам для рэволюцыянізаваньня рабочых.

Нездавальненьне пераходзіць у стыхійныя забастоўкі.

Кіраўнікамі забастовак у большасьці выпадкаў самі рабочыя.

Гэтыя здарэньні кажуць, што турак, той турак, які ўціскаўся і сваёй і замежнай буржуазіяй, прасыпаецца і становіцца на шлях сьвядомай клясавай барацьбы. Профсаюзы да гэтай пары яшчэ не разгарнулі масавай працы і знаходзяцца ў становішчы кас узаемадапамогі.

Гаспадаром, у політычных адносінах, зьяўляецца народная партыя (дробнабуржуазная) з прэзыдэнтам рэспублікі Кемаль-Пашай на чале.

Комуністычная партыя загнана ў падпольле, але яна, як крот, пракладвае сабе шлях да мас, прыцягвае іх на свой бок, падрыхтоўвае барацьбітоў за соцыялістычную Турцыю.

Урачыстае спатканьне савецкіх лётнікаў у Токіё.

Аб значэньні пералёту савецкіх лётнікаў з Масквы ў Токіё (сталіца Японіі) казаць ня трэба. Яно надзвычайна вялікае.

Пералёт Шастакова і Фуфаева зьяўляецца вялікім дасягненьнем у адносінах посьпехаў нашага савецкага матору і самалётабудаўніцтва.

Ня гледзячы на тое, што ляцець прышлося ў розных кліматычных умовах, бяз наяўнасьці і рознастайнасьці аэрадромаў, аднак самалёт не падкачаў.

Цікава тое, што ўрадавыя і гандлёва-прамысловыя ўстановы Японіі штодзённа наладжвалі ўрачыстыя спатканьні ў гонар савецкіх лётнікаў.

У прывітальных прамовах казалі аб уважлівых адносінах японскага пролетарыяту і сялянства да посьпехаў соцыялістычнага будаўніцтва СССР і скардзіліся на прасьледваньні з боку Японскай паліцыі, якая ўвесь час перашкаджала наладжваць спатканьне.

Член прэзыдыўму аб'яднаньня левых профсаюзаў Нода зазначыў:

— «Савецкі апарат, пабудованы на заводах, якія належаць рабоча-сялянскай дзяржаве лепшыя за чэскіх (нашы лётнікі вылецелі пазьней і абагналі чэскіх), якія зроблены ў капіталістычнай Эўропе. Мы верым, што СССР пераганіць капіталістычныя краіны ня толькі ў прамысловасьці, але і ў іншых галінах цывілізацыі. Перадайце працоўным СССР, што рабочыя і сяляне Японіі імкнуцца стварыць новую цывілізацыю і новую грамадзкасьць».

Алёнін.

ВЕЧАРЫ ЗАБАЎ І ГУЛЬНЯЎ.

Забавы павінны дапамагаць шырокаму разгортваньню ўсіх відаў выхаваўчай працы. Нам трэба павышаць культуру забаў, добрую гульню і цікавую кніжку моладзі.

Выпярэдніцтвы ў словах

Сэнс гульні ў тым, каб з вызначаных умоўных літараў скласьці магчыма большую колькасьць слоў Хто складзе большую колькасьць слоў, не паўтарымых іншымі, той—першы ў выпярэдніцтве.

Гульня праводзіцца так. Усім іграком даецца па лісту паперы і алоўку. Організатар называе якое-небудзь слова (напрыклад, «рэволюцыя»). Усе запісваюць сабе гэтае слова. І пасьля гэтага кожны на сваёй паперцы з літараў гэтага слова складае, камбінуе новыя словы, пры чым кожна складаць толькі іменьні назоўныя і ў назоўным склоне. На складаньне слова даецца 5 хвілін; калі пройдзе тэрмін, організатар абвяшчае аб гэтым, усе кідаюць пісаць; і потым па чарзе кожны чытае свае словы. Калі прачытанае слова ёсьць у каго небудзь, дык напісаўшыя яго (і той, хто чытае, і іншыя) закрэсьліваюць. Калі скончыць адзін з ігракоў чытаць, падлічваецца колькасьць его слоў незакрэсьленых і правільна складзеных, і гэтая колькасьць адзначаецца організатарам на асобным лістку. Так чытаюць свае словы іншыя, і колькасьць таксама адзначаецца організатарам. На гэтым выпярэдніцтва і канчаецца. Гульня паўтараецца яшчэ раз, але бярэцца толькі іншае слова, і потым гульня праводзіцца таксама і ў трэці раз. І толькі пасьля гэтага абвяшчаюць вынікі выпярэдніцтваў: лічацца пераможцамі тыя, якія атрымалі больш ачкоў за ўсе тры гульні (за кожнае адзначанае слова—ачко).

Надта цікавы ў гульні ня толькі момант выпярэдніцтва, але і нечаканасьць камбінацый.

Сьмешныя фігуры.

Незвычайна вялікія і маленькія людзі, экзотычныя заверы могуць на вечарох зьявіцца альбо ў час гульні ў фанты (як выконваньне заданьняў), шарады, альбо спэцыяльнымі сьмешнымі нумарамі, альбо, нарэшце, на карнавальных вечарох. Вось некалькі паказаньняў, як іх зрабіць.

Вялікі чалавек.

На плечы высокага, моцнага хлапца, садзіцца другі, лягчэйшы і лепш з маленькай галавою і ўся фігура, пачынаючы ад шыі, схавана, відны толькі ногі ніжэйшага. Захаваць фігуры можна накідкай, коўдрай, доўгім паліто, так каб утварылася ўражаньне аднэй цэльнай фігуры, у руку ніжняга можна даць кій, на галаву надзець капялюш альбо шапку.

Фігура праходзіць міма публікі, кланяецца і ўправа і ўлева. Можна «зрабіць» не адну фігуру, а дзьве, альбо некалькі, тады яны могуць гутарыць панекалькі, тады яны могуць гутарыць паміж сабою. Такім чынам можна наладзіць сустрэчу двох (напр., Івана Іванавіча з Іванам Нічыпаравым, Чэмбэрлена з чырвонаармейцам і г. д.).

Пугала.

Каб пабудаваць пугала, трэба здабыць сьмешную маску, зрабіць карак, валасы і вушы і прымацаваць гэтую галаву к канцу тоўстага кія (даўжынёю каля 1 арш. з паловай). Потым пашыць доўгую, вузкую сукенку так, каб уверху была каля 5-ці вяршкоў, а ўнізе каля 1 з паловаю арш. Два абручы павінны прымацоўвацца адзін на вышыні падбародка, а другі на вышыні калена; гэта дзеля таго, каб сукенка не перашкаджала рухацца. Ніжні абруч прымацаваць 4-мя ніткамі да поясу, каб падол заўсёды быў на аднэй адлегласьці ад падлогі. Рух можа рабіць самы сьмешны.

Лічбавы—адгадчык

Адгадчык прапануе кожнаму з ігракоў задумаць якую-небудзь лічбу і не гаварыць яе анікому. Лічба павінна быць ня больш 1000. Дадайце да гэтай лічбы 1000, яшчэ дадайце 100, адыміце задуманую лічбу, атрыманы вынік падзяліце на тры, дадайце 25. Цяпер я магу адгадаць, які ў вас атрымаўся адказ—325.

Увага: гэта адна з самых прымітыўных арытмэтычных гульняў, аснованая на выліку задуманай лічбы з выніку; у залежнасьці ад падрыхтоўкі аўдыторыі трэ' будзе паменшыць суму загаданай лічбы (напр., ня больш 100).

Колер наадварот

Усе іграві сядзяць альбо стаяць у коле. Вадзячы знаходзіцца ў сярэдзіне кола. Ён падыходзіць да каго-небудзь з ігракоў і задае яму пытаньне аб колеры якога-небудзь прадмету; на гэтае пытаньне трэба адказаць у працягу лічэньня да 3-х назваю іншага колеру, па магчымасьці процілеглага, напр., вадзячы запытвае: якога колеру падлога? Раз-два-тры—ці чорнага, ці: У тваёй суседкі якога колеру хустка? Раз-два... Блакітнага... (а хустка чырвоная) Той з ігракоў, які не пасьпее пры лічэньні да 3-х назваць колер, альбо назаве сапраўдны колер—ідзе вадзіць.

Ал. Вясковы

Раньне

Паміж жыта іду
Каласістага,
Па мяжы раніцою
Расістаю
Пад сьпеў птушак
Па жытніх палёх.
Я іду, як калісь,
Роснай раніцай.
За гарой у далі
Бель туманіцца
Шалясьціць пад нагамі
Быльнёг.
А за жытняй сьцяной
За высокаю,
Аручы шнурок свой
Моцна «нокае»,
Найрупнейшы ў сяле
Гаспадар.
Увесь усход у агні—
Ўзышло сонейка.
Заараць селяніну
'Шчэ гонейкі—
Гатоў будзе пад жыта
Папар.
Любаваўшыся пералівалі
Збожжа чыстага
У канцы нівы я
На расістую,
На траву каля рэчкі
Прылёг.
Зноў дзяцінства гады
Забуяніліся
Гэтак сама тады
Бель туманілася
Шалясьцей так над рэчкай
Трысьнёг.

Л. Валошына

Настурцыі

Мне чатырнаццаць было
Калі празьвінела „рэволюцыя"
Абвіла я галаву вянком
З панскіх настурцый.

Сяло у ярыне ляжыць,
А навокал—лясы куды вока гляне.
Нам памерці, альбо жыць—
Запальваючы паўстаньне.

Угары шапаціць ліст,
Ноч нямая ў гаю
Пыталі: твой брат камуніст?
— А што я знаю?!

Я такая шалёная была—
Для мяне—ні чорта ні бога,
Ноччу ў лесе адна—
Ўсюды гладзь—дарога.

Мне чатырнаццаць было,
Калі надышла рэволюцыя.
Абвіла я галаву вянком
З панскіх настурцыяў.

Вольны пераклад з украінскага.

М. Вербнага.

Ашчэднасьць на ўздым краіны

Двухтыднёвік ашчэднасьці у вёсцы

Дзяржаўныя касы ашчэднасьці праводзяць вельмі важную для кожнага працоўнага працу. Гэтыя касы прымаюць уклады самымі невялічкімі сумамі і нават паштовымі маркамі. Тым самым касы ашчэднасьці даюць магчымасьць кожнаму па дробязі сабраць неабходную суму для набыцьця патрэбных прадметаў.

Мала гэтага. Кожны, палажыўшы ў касу ашчэднасьці, атрымлівае ад 8 да 9 кап. у год на кожны рубель. Таксама, дзякуючы касе, грошы гаспадара захоўваюцца ў надзейным мейсцы. Далей, акрамя таго, што налічваюцца процанты, штогодна, пасьля падліку—колькі днёў і якая сума была ў касе — на гэтыя процанты яшчэ дадаецца асобная сума і, такім чынам, процант у карысьць укладчыка яшчэ ўзрастае. І нарэшце, грошы з процантамі кожны ўкладчык можа атрымаць з касы, калі хоча.

Шмат і іншых апэрацый утвараюць дзяржаўныя касы ашчэднасьці. Напрыклад, яны прадаюць абліґацыі пазыкі, прымаюць іх на хаваньне, выдаюць пад іх пазыку, прымаюць сел.-гаспадатак і г. д. Прозьвішчы ўкладчыкаў захоўваюцца ў тайне і ніхто ня можа атрымаць з касы даведку, хто састаіць укладчыкам касы і колькі ён мае там грошай.

Каса ашчэднасьці прыносіць вялікую карысьць дзяржаве тым, што зьбірае распыленыя сродкі працоўных, яна дае магчымасьць скарыстаць гэтыя грошы на вытворчыя патрэбы краіны, дзеля пашырэньня крэдытаваньня прамысловасьці, гандлю, транспарту і сельскае гаспадаркі.

За час з 1 кастрычніка 26 году па 1 жніўня 27 году ўклады ў касах ашчэднасьці павялічыліся **з 86 да 160** мільёнаў рублёў, г. зн. на **74** мільёна рублёў, а колькасьць укладчыкаў узрасла з **1.181** тыс. чал. да **1.900** тыс. чалавек, ці больш на **700** тысяч чалавек. Такім чынам, праца кас ашчэднасьці з кожным годам **усё пашыраецца.**

Але ўся наша бяда ў тым, што аб касах і іх карысьці ведаюць пакуль што мала і, асабліва, ня ведаюць аб іх мільёныя масы нашага сялянства. Вось чаму Галоўнае Кіраўніцтва Дзяржкасамі Ашчэднасьці рашыла ў гэтым годзе правясьці шырокую агітацыйную кампанію для растлумачэньня карысьці гэтых кас для працоўных. **Гэта кампанія пачнецца 15 верасьня і будзе праводзіцца па ўсяму Савецкаму Саюзу.**

Неабходна, каб сялянства зразумела значэньне гэтае кампаніі.

Комсамольскія ячэйкі павінны павесьці растлумачыцельную кампанію сярод насельніцтва.

Што трэба зрабіць у двухтыднёвік

У гутарцы з нашым супрацоўнікам па пытаньні аб падрыхтоўцы і правядзеньні двухтыднёвіка ашчэднасьці, загадчык цэнтральнай ашчэднай касы БССР тав. **Барташэвіч** паведаміў наступнае:

Гэтаму двухтыднёвіку, які наладжваецца з 15 верасьня па 1-ае кастрычніка, партыя і ўрад БССР надаюць вялізарнае значэньне. Двухтыднёвік павінен прыблізіць да ашчэдных кас усё насельніцтва БССР і сялянства, як асноўную яго масу, у прыватнасьці.

У часе двухтыднёвіку з боку ўсіх дзяржаўных органаў, партыйных, комсамольскіх і грамадзкіх організацый павінна быць праяўлена максымальная ўвага, каб уцягнуць усе вольныя сродкі, якімі ўладае насельніцтва ў касы ашчэднасьці і дзяржаўныя пазыкі. Гэта будзе нашым лепшым адказам Чэмбэрлену, нашай фінансавай самаабаронай.

Як мы падрыхтаваліся.

Падрыхтоўка да двухтыднёвіку ўжо праведзена: на месцы разаслана шмат адпаведнай літаратуры, матар'ялаў для дакладаў, плякатаў і іншых агітацыйных матар'ялаў.

Абвешчан конкурс з 10 прэміямі на лепшую ашчэдную касу у БССР, які будзе праводзіцца на старонках усіх цэнтральных газэт.

Нарэшце да популярызацыі двухтыднёвіку і яго задач прыцягваецца ўся прэса як цэнтральная, гэтак і провінцыяльная, а таксама радыё-станцыя імя Саўнаркому БССР, якія зьмяшчаюць і перадаюць адпаведныя агітматар'ялы.

Уся гэтая праца толькі тады будзе мець посьпех, калі яна будзе карыстацца грамадзкай падтрымкай. Дзеля гэтае мэты на мясцох і прадпрыемствах утвараюцца камітэты садзейнічаньня ашчэднай справе, якія і працуюць у межах свайго сельсавету раёну, заводу і г. д.

Два тыпы.

У многіх комсамольцаў—служачых і рабочых, асабліва тых, што жывуць пры бацьках, часта маюцца на руках вольныя сродкі, якія яны далёка не заўсёды скарыстоўваюць рацыянальна.

Не сакрэт, што многія комсамольцы ня ведаюць, што такое ашчэднасьць, трацяць сваю палучку на што папала бяз усякага разьліку, выклікаючы гэтым незадавальненьне бацькоў, калі такія ёсьць.

Таварыш Ю член бюро аднэй савецкай ячэйкі Менгарраёну зьяўляецца яскравым прыкладам. Усім вядома, што ён траціць сваю палучку нерацыянальна: амаль кожны вечар бывае ў розных кіно, тэатрах, цырку і нярэдка ходзіць у піўную. Здавалася-б каму-каму, а яму аб ашчэднасьці не гаварыць.

І што-ж вы думаеце? Бюро ячэйкі даручае гэтаму хлапцу зрабіць на чарговым сходзе інформацыю аб двухтыднёвіку ашчэднасьці і як належыць паагітнуць. Можна сабе ўявіць, як падзейнічаюць на комсамольца довады гэтага «ашчэдніка».

* * *

Тав. Т. комсамолец гэтай-жа ячэйкі не агітуе дарма за ашчэдкасы, сам робячы адваротнае. Ён зьяўляецца ўкладчыкам ашчэднай касы і мае на кніжцы каля 30 рублёў.

Як ён гэтага дасягнуў? Паслухаем, што кажа аб гэтым сам Т.:

— Паўгода таму назад я рашыў стаць укладчыкам касы. Зарабляючы 40 рублёў у месяц рашыў уносіць у касу тое, што застанецца ў канцы месяцу ад палучкі пасьля ўсіх выдаткаў.

Але нічога ня выходзіла. Грошы разыходзіліся і нават к канцу месяцу адчуваўся ў іх недахоп.

Тады зрабіў інакш. Адразу-ж пасьля палучкі зайшоў у касу з атрыманымі 40 рублямі ў кішэні і ўнёс 5 рублёў. З таго часу раблю гэта кожны месяц.

* * *

Вось перад вамі два тыпы комсамольцаў, з якіх адзін удзельнічае ў ашчэднай справе, а другі займаецца агітацыяй «за Савецкую ўладу». Апошн'я тыпы падобныя таварышу Ю. павінны быць рашуча асуджаны ўсёй комсамольскай масай.

Залуцкі.

ДОЎНІНГ СТРЫТ, 10...

ДЖОН ЭДВАРДС—НАДЗВЫЧАЙНЫ АГЭНТ.

Аднаго разу ў дзьверы «Інтэліжэнс-Сэрвіс» на Доўнінг-стрыце стукаў з усёй сілы чалавек у лахмацьці і з блукаючымі вачыма.

Вартаўнік зьбіраўся яго выкінуць з галоўнай кватэры брытанскага шпіянажу, як аднаму з прысутных афіцэраў прышла думка загаварыць з гэтым валацугай:

— Вы мабыць маеце што-небудзь агульнае з гэтай установай, калі асьмеліліся так нахабна сюды ўрывацца. «Інтэліжэнс-Сэрвіс»—не кафэ для праходзячых.

— Для Джона Эдвардса няма нічога немагчымага,—адказаў чалавек.

Нахабнасьць гэтага абарванца разьвесяліла капітана Лаўрэнса—так звалі афіцэра, які пасьля быў намесьнікам маёра Максвэля на Ўсходзе.

Джон Эдвардс, які пасьмялеў ад такога прыёму, расказаў сваю гісторыю. Радзіўся ён у Попляры, у найбольш няпрыстойным кварталу жабрацкага Уайтчэпеля, герой гэтага здарэньня, гаспадар мізэрнай гасьцініцы, дзе жылі адны толькі кітайцы ды негры, толькі-ж што ўцёк ад прасьледваньняў паліцыі, якая абвінавачвала яго ў організацыі баксерскіх спаборніцтваў паміж жанчынамі для таго, каб прымавіць вядомыя сваёю распусьнасьцю прасычаныя лёндонскія вышэйшыя колы.

Бязумоўна, цяжка было-б адшукаць на ўсёй дзяржаве распусьніка з больш компромэнтуючым мінулым.

Валацуга расказаў аб сваім жаданьні пакінуць Англію, кінуць жонку і перамяніць імя.

— Каб дасягнуць гэтай мэты, я гатоў на ўсё.

— Сапраўды на ўсё?—запытаў афіцэр.

— Так, капітан,—адказаў валацуга.

— Клянецеся на біблії.

У галаву капітана Лаўрэнса прышла жартоўная ідэя:

— Я загадваю вам вывучыць турэцкую мову,—сказаў ён зьдзіўленаму валацузе.

І ў той жа дзень Джон Эдвардс быў залічан пад прозьвішчам «А. Т. 80.» у штат супрацоўнікаў «Інтэліжэнс-Сэрвіс» і пасланы ў школу шпіянажу ў Давоншыры.

Хутка жонка Эдвардса атрымала паведамленьне, што яе муж забіты ў часе вулічнай бойкі за горадам і будзе пахаваны на дзяржаўныя сродкі. І з гэтага часу муж яе быў выкрасьлены з сьпісу жывых—прынамсі для сваёй жонкі.

У працягу двух год агэнт «А. Т. 80» вывучаў з упартасьцю турэцкую мову, бяручы па 6 гадзінных лекцый у дзень.

Калі «Інтэліжэнс-Сэрвіс» знайшоў, што вучань мае дастатковыя посьпехі, ён паслаў яго для далейшага ўдасканаленьня ў Канстантынопаль.

Надыйшла ўсясьветная вайна. Джон Эдвардс быў назначаны ў Усходні экспэдыцыйны корпус і там зьвярнуў на сябе ўвагу начальства. У часе блёкады Дарданэл ангельскі адмірал парашыў адправіць яго, каб ён выведаў месцазнаходжаньня цяжкай артылерыі, якая ўдала абстраляла саюзны флёт—патапіўшы два браняносцы і два крэйсэры.

Гэта нябясьпечная місія патрабавала выключнай адвагі. Джон Эдвардс выканаў яе надзвычайна ўдала.

У цёмную ноч яго высадзілі каля Галіполі. Пераапрануты жабраком, ён паўзучы дабраўся да перадавых турэцкіх ліній. Яго схапілі і паграджалі растрэлам. Уласьціва яму самаўладаньне выратавала яго.

— Ня ўчыняйце шкоды, дарагія браты, бедняку, імем Аллаха просячага ў вас мыластыні.

Вымаўленьне яго было настолькі чыстае і выгляд такі пітасны, што туркі адпусьцілі яго.

Цэлы месяц гэты жабрак аглядаў фарты і адзначаў разьмяшчэньне варожай артылерыі. Пасьля выкананьня даручэньня, у ўмоўлены час ангельская канаперка зьявілася за ім. Яна была прыкмечана туркамі і дождж снарадаў пасыпаўся на ёй. Джон Эдвардс быў ранен у левае вуха, якое прышлося ампуціраваць. Яшчэ хворы, ён адправіўся з дакладам да начальства і на другі дзень тры турэцкія форты былі зьнішчаны.

Да канца вайны ён працаваў ў брытанскай базе ў Бардо, дзе зноў адзначыўся.

Робэрт Букар.

ПРАЎДА

Фальшывая „Праўда", якая друкавалася ў Лёндане ў 1920 г., выходзіўшая пры бліжэйшым удзелу і пад непасрэдным кіраўніцтвам ангельскай ахранкі. Для доказаў „большавіцкай агітацыі" ў Англіі, ангельская ахранка ня спынялася перад вырабніцтвам фальшывак ні ў 1920 г. ні пазьней—ў 1924г. калі плодам яе штукі зьявіўся і „Ліст Зіноўева". Фальшывасьць гэтай „Праўды" была адразу выкрыта дзякуючы кяпісьменнасьці падзагалоўка, гласіўшая: „Праўда"—орган Цэнтр. Ком. Моск. Кум. і Маск. губ. Ком. Р.П.К.

(Працяг будзе).

У ваенкамаце

(Малюнак)

У двары Акрваенкамату будучыя чырвонаармейцы захапіліся стральбой з вінтоўкі ў ціры. Вінтовак дзьве, а жадаючых страляць дзесяткі два.

Суха ляскае затвор... Хлапец прыцэльваецца доўга... доўга... Выстраліў...

— Папаў, але ня туды, куды трэба,—сьмяюцца над страляўшым хлапцом...

— Нічога, навучымся яшчэ, часу хопіць...

У чаканьні выкліку, прызыўнікі чытаюць газэты, іграюць ў шашкі...

Днём політзаняткі...

На сьцяне пакойчыкава прызыўной разьвешаны лёзунгі.

„Прызыўнік, ты ідзеш ў Чырвоную армію ў той час, калі імпэрыялісты падрыхтоўваюць напад на СССР. Будзь прыкладным чырвонаармейцам"!

Глыбока засядаюць гэтыя словы ў мазгох пяцігоднікаў...

Будзем добрай зьменай тым, які ідуць у водпуск.

АРМЕЕЦ.

Адукацыю—рабочаму і сялянскаму хлопцу

Вячэрні ўнівэрсытэт

Наркамасьветы зацьвердзіў правілы прыёму ў вячэрні рабочы ўнівэрсытэт пры БДУ, які адчыніцца да 10-й гадавіны Кастрычніка.

Ва унівэрсытэт прымаюцца рабочыя ад варштату ва ўзросьце ад 18 да 40 гадоў па камандыроўках профорганізацый.

Дзеля наступленьня ў гэты ўнівэрсытэт трэба мець адукацыю ў аб'ёме вячэрняй школы для дарослых. Заявы разам з камандыроўкамі, пасьведчаньнямі аб узросьце, адукацыі, стажу фізычнай працы і іншымі дакумэнтамі падаюцца ў прыймовую камісію.

Курс навучаньня ў унівэрсытэце—трохгадовы.

Пасьля школы—у ВНУ

Наркамасьветы вызначыў увесьці ў вячэрніх школах павышанага тыпу чатырохгадовы курс навучаньня, каб зьвязаць гэтыя школы з ВНУ.

Акрамя таго, мяркуецца разьвіць курс школы рабочай моладзі да аб'ёму ведаў сямігодкі, што дасьць магчымасьць скончыўшым гэтыя школы паступіць у тэхнікумы.

У дапамогу самаадукацыі

Наркамасьветы разаслаў на месцы праграмы для вясковых гурткоў самаадукацыі, якія будуць працаваць пры хатах чытальнях і нардамах.

Гэтыя гурткі будуць працаваць з 1-га лістапада 1927 году па 1-е кастрычніка 1928 году. Праграма іх ахапляе кооперацыйныя, сельска-гаспадарчыя, прыродазнаўчыя, антырэлігійныя і іншыя пытаньні.

Асобам, скончыўшым самаадукацыйныя гурткі, будуць выдавацца спэцыяльныя пасьведчаньні.

Паход на няпісьменнасьць.

Новы навучальны год.

Цэнтральнае праўленьне таварыства „Прэч Няпісьменнасьць" зараз праводзіць двайную падрыхтоўку да новага навучальнага году.

Лікпунтаў сёлета будзе ў два разы больш, чым у мінулым годзе. Яны забясьпечаны надручнікамі і пісьмовымі прыладамі. Выходзіць з друку другое выданьне лемантару для няпісьменных.

З настаўніцкім пэрсоналам справа таксама абстаіць добра. Адбыўшыяся ў Менску і Гомелі ўсебеларускія курсы ліквідатараў няпісьменнасьці далі 130 чалавек спэцыяльна падрыхтаваных да заняткаў з няпісьменнымі.

У гэтымі годзе лікпункты і школы для малапісьменных будуць ўпяршыню мець сталую, добра распрацаваную праграму.

Мясцам дадзены дырэктывы аб укомплектаваньні лікпунктаў і школ малапісьменных, куды будуць ўрыняты, у першую чаргу, дапрызыўнікі, жанчыны-дэлегаткі, сельска-гаспадарчыя і лясныя рабочыя.

Агляд ячэек „П. Н".

Да 10-й гадавіны Кастрычнікавай рэволюцыі цэнтральны савет таварыства „Прэч Няпісьменнасьць прыстасоўвае ўсебеларускі агляд сваіх ячэек.

Агляд будзе праводзіцца на старонках прэсы і мае на мэце выявіць дасягненьні і недахопы гурткоў, вызначыць сталую лінію іх далейшай працы.

Малако—гораду

Прэзыдыум Дзяржпляну БССР намеціў прыступіць у будучым годзе да пабудовы ў Менску вялікага малочнага прадпрыёмства.

Апошняе, згодна пляну, павінна будзе снабжаць штодня насельніцтва малаком і іншымі малочнымі прадуктамі.

Радыё.

Далёка чутна Беларусь

За апошні час Менская радыё-станцыя імя Саўнаркому БССР атрымала шмат лістоў ад замежных радыё-прыхільнікаў.

У сваіх лістох замежныя радыё-прыхільнікі паведамляюць, што Менская радыё-станцыя вельмі добра чутна ў шэрагу гарадоў, як Бэрлін, Прага, Кэнігсбэрг і інш.

Перадача нашай станцыі адзначаецца чыстатою і гучнасьцю. Беларускія радыё-перадачы за межамі слухаюцца з зацікаўленасьцю.

Таксама атрыманы паведамленьні, што перадачы станцыі добра чутны ў гарадох СССР, як Ленінград, Ніжні-Ноўгарад, Растоўна-Дану і г. д.

Перабудаваньне Менскай станцыі.

З Масквы прыбылі ў Менск 5 інжынэраў і 1 тэхнік, якія будуць працаваць над перабудаваньнем Менскай радыё-станцыі.

Пасьля перабудаваньня станцыя будзе чутна ва ўсіх кутках Беларусі звычайнымі дэтэктарнымі прыёмнікамі.

Станцыя сваёй працы ў часе перабудаваньня ня спыніе.

Індустрыялізацыя атрымае добрую пазыку!

Па вёстках Наркамфіну, папярэдні продаж аблігацыяў дзяржаўнай шасьціпроцантнай пазыкі індустрыялізацыі адбываецца **з надзвычайным посьпехам.**

За першыя чатыры дні продажу рэалізавана аблігацыяў на агульную суму каля 40.000 рублёў.

Беларуская кантора Дзяржбанку атрымала некалькі пераводаў і лістоў ад сялян розных акругаў аб жаданьні імі набыць аблігацыі.

Крывое люстра.

Ня пужайце „оргвывадамі"

Вальковіч—комсамолка ячэйкі фабрыкі «Паліграф».

Тры нагрузкі, дадзеныя ячэйкай, яна шчыра і сумленна нясе. Быць сябрам бюро ячэйкі, выконваць абавязкі старшыні эконом-камісіі, працаваць у РКК і два разы ў тыдзень прысутнічаць на эконом-активу,—ня жарты.

Апрача гэтага Валькові́ч добра страляе ў ціры на занятках вайсковага гуртка і займаецца самаадукацыяй з групай ў 3 чал...

Здаецца досыць.

Але сэкратар партячэйкі і яч. КСМ. лічаць што гэта не запраўдная комсамольская нагрузка.

Валькові́ч назначаюць **скарбнікам фабкому.**

Яна плача і просіць зволіць ле ад непасільнай нагрузкі.

Сэкратар парт'ячэйкі пагражае, **„оргвывадамі".**

— З-за асабістых спраў адмаўляешся, кажа сэкратар.

«Асабістым» лічаць тое што Валькові́ч займаецца самаадукацыяй.

На фабрыцы 120 рабочых, 40 комсамольцаў, палова з іх ходзіць без нагрузкі, а Валькові́ч пагражаюць «оргвывадамі».

І лічуць што яна выконвае не за сумленьне, а за страх перад паступленьнем у партыю,

Гэтымі днямі бюро ўжо «афіцыйна» правядзе гэта рашэньне.

А. К.

Гатовы рэпэртуар.

(Што ставіць у клюбах ў гадавіну Кастрычніка)

За апошні год клюбны драматычны матар'ял папоўніўся, і гэта дае магчымасьць параіць гурткам новыя рэчы.

У першую чаргу можна раіць інсцэніроўку В. Карынскага „Недорисованный портрет" (выданьне Малодой Гвардии).

Пашырэньне тэмы—ад Кастрычніка ў Расіі да сусьветнага Кастрычніка—дае п'еса ў 3 актах, з пралогам і эпілогам—„Призрак ходит по Европе" (выданьне „Красная Новь") Чырвоной стужкаю праз усе дзеяньні праходзіць здань Комунізму, увасобленая ў вобразе чалавека, які сваім зьяўленьнем выклікае паўсюду рэволюцыйнае бражэньне.

Інсцэніроўка здарэньняў Кастрычнікавай рэволюцыі дадзена ў п'есе Б. і В. Івантэр „Земля зажглась".

Таксама раім інсцэніроўкі „Двенадцать" А. Блока, „Восстание" Верхарна.

У БССР да 10-цігодзьдзя

Электратрэст разгарнуў вялікую працу па пабудове электрычных станцый у беларускай вёсцы. Да сьвяткаваньня 10-й гадавіны Кастрычнікавай рэволюцыі будзе пушчана **8 новых электрастанцый,** якія будуць абслугоўваць сялянскае насельніцтва і мясцовую прамысловасьць.

* * *

У Менскай Аб'яднанай профтэхшколе да сьвята гадавіны Кастрычніка будзе закончана абсталяваньне новай ліцейнай.

Уступай у касу ашчэднасьці!

У БССР 500 кас

На тэрыторыі БССР зараз дзейнічае каля 500 ашчадных кас, з якіх 350 знаходзіцца ў сельскіх мясцовасьцях.

Аб росьце аўтарытэту кас ашчэднасьці і даверра да іх насельніцтва сьведчаць наступныя лічбы: калі на 1-е студзеня 1927 году агульная сума ўкладаў складала 1.805.000 рублёў, дык да 1-га жніўня сума ўкладаў дасягнула 3.200.000 рублёў.

Адпаведна гэтаму расьце і лік укладчыкаў, які за апошнія 7 месяцаў павялічыўся на 50 процантаў.

Перад двухтыднёвікам.

У зьвязку з двухтыднёвікам ашчэднасьці, які пачнецца 15 верасьня, прэзыдыум ЦСПСБ зьвярнуўся з цыркулярным лістом да ўсіх профорганізацый, у якім прапануе правесьці сярод рабочых і служачых сталую кампанію за ўклады імі сваіх вольных сродкаў у касы ашчэднасьці.

У тры радкі.

○ Наркамзем мяркуе сёлета разьмеркаваць паміж безьзямельнымі сялянамі 13.000 гэктараў зямлі.

○ У Менску будуецца 1-шы ў БССР халадзільнік для захаваньня хутка псуючыхся продуктаў.

○ Камітэты ўзаемадапамогі БССР сабралі **для сялян Заходняй Беларусі звыш 8 тысяч рублёў.**

○ У БССР налічваецца **89 дзіцячых дамоў і садоў,** у якіх выхоўваецца 5.400 чалавек дзяцей.

○ **У Беларусь ў 4 квартале будзе прывезена жалеза сартавога—1922 тоны (тона—61 пуд.), бляхі—506 тон, ацынкованага жалеза—116 тон.**

○ Наркамасьветы распачаў **збор экспанатаў на ўсесаюзную юбілейную выстаўку нацыянальнасьцяў.**

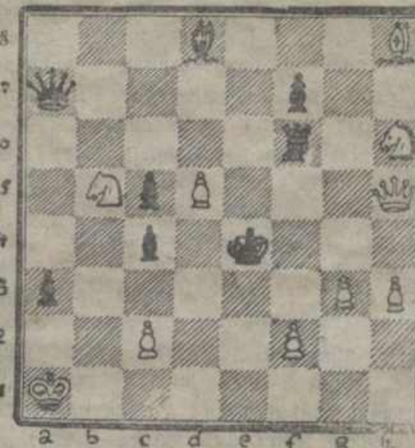
№ 4 Шахматы і шашкі № 4

Пад рэдакцыяй П. Ліпкінда

Задачы В. Кобаца *)

(з міжнародных конкурсаў)

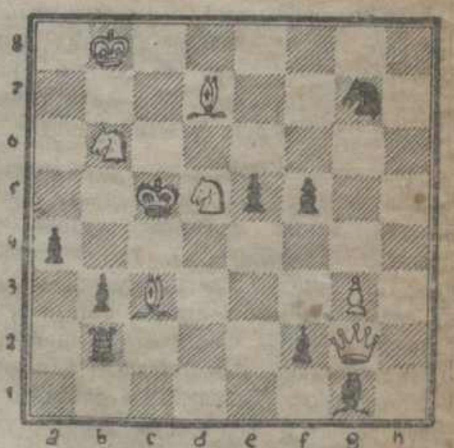
Задача № 4 „Nova Praga"
II-гі пахвальны водзыў



Белыя: Кра1, Фh5, кb5, кh6, сh8, пп: с2, d5, f2, g3, h3.
Чорныя: Кре4, фа7, Лf6, сd8, пп: а3, с4, с5, f7.

Мат у 3 хады.

Задача № 5. Кэчкемет.
III прыз



Белыя: Крb8, Фg2, кd5, кb6, Сс3, сd7, пп: g3.
Чорныя: Крс5, Лb2, кg7, Сg1, пп: а4, а4, b3, е5, f5, f2.

Мат у 3 хады.

*) Гэтыя задачы ня ідуць на конкурс рашэньняў і складаньняў задач, абвешчаны „Чырвонай Зьменай".

Комсамолец Кобац—шахматны компазытар

Ім атрыманы празы на сусьветных конкурсах

Васька Кобац — комсамолец Менскага дражджавога заводу „Пролетары". З шахматнай гульнёй пазнаёміўся ў 1924 годзе, калі знаходзіўся ў 4-м дзіцячым доме.



З тэй пары стаў вельмі цікавіцца шахматнай культурай, вывучыў гэніяльныя партыі вядомых сусьветных шахматыстых, сам цэлымі вечарамі прасіджваў над дошкай.

У мінулым годзе ён пачаў самастойна кампазыраваць у шахматах, г. зн. складаць розныя дасьцінныя задачы і эцюды.

Цяпер Васька Кобац зьяўляецца першым шахматным компазытарам у БССР і адным з лепшых ў Саюзе.

На апошнім сусьветным конкурсе шахматных задач у Кэчкеменце (Аўстрыя) узяў III-ці прыз, пакінуўшы за сабой усіх іншых компазытараў Савецкага Саюзу.

У сучасны момант Кобац мае каля сотні шахматных задач і эцюдаў. З іх палова прымала ўдзел у міжнародных і саюзных конкурсах.

Задача № 4, зьмешчаная ў гэтым нумары, зьяўляецца пачаткам компазыцыйнай творчасьці Кобаца. Задача № 5—яго апошняе рэкорднае дасягненьне.

Шахматна-шашачныя навіны

○ У **шахматна-шашачную сэкцыю** пры ВСФКБ абраны наступныя таварышы: **Шукевіч-Трацьцякоў** (старшыня), **Касьперскі** (намесьнік), **Кобац** (сэкратар), **Кізьмінскі і Фэльдман** (сябры). Сэкцыі даручана ў тыднёвы тэрмін выпрацаваць новы плян працы.

○ **Усебеларускі шахматна-шашачны зьезд** склікаецца ў сьнежані г. г.

НАВУКА і ЖЫЦЬЦЁ

Электрычная карова

Гіганцкія параходы, якія вандруюць паміж Эўропай і Амэрыкай па Атлянтычнаму акіяну, знаходзяцца звычайна ў дарозе ня менш двух тыдняў. Але гэтыя два тыдні праходзяць для пасажыраў амаль няпрыкметна, таму што гэтыя параходы так добра абсталяваны, што робяць пераезд з аднэй часткі сьвету ў другую прыемнай прагулкай.

Так, напрыклад, на некаторых з гэтых параходаў маюцца нават зімнія сады і пляцоўкі для гульні ў тэніс. Зразумела, усімі гэтымі выгодамі карыстаюцца толькі пасажыры першай і, часткова, другой клясаў. Пасажыры трэцяй клясы ў большасьці выпадкаў з вельмі невялічкім «капіталам», карыстаньне зімнімі садамі і іншымі выгодамі ім не па кішэні і таму ўвесь цяжар вандраваньня поўнасьцю кладзецца на іх плечы.

Але, урэшце, на адным амэрыканскім вялікім параходзе «Астурыя» было ўведзена новае ўдасканаленьне, якое аднолькава даступна для ўсіх пасажыраў. Гэта навіна—электрычная карова, дзякуючы якой вандраўнікі ў любы момант маюць магчымасьць атрымаць сьвежае малако.

Электрычная карова—гэта спэцыяльная машына, якая пераўварае сухі малочны парашок і ваду з невялічкім даткам масла ў сьвежае малако. Малако гэтае так падобна да натуральнага, што ўстанавіць тут розьніцу няма ніякай магчымасьці.

Ёсьць спэцыяльны служачы параходу, які «доіць» гэтую электрычную карову.

Фарбы--лекі

Калі вас запытаюць, для чаго ўжываюцца анілінавыя фарбы, вы, зразумела, адкажаце: для таго, каб фарбаваць.

І гэта бяз сумненьня будзе няправільна, бо ў сучасны момант анілінавыя фарбы знайшлі сабе яшчэ адно арыгінальнае дапасаваньне. Аказалася, што яны зьяўляюцца надзвычайна добрым абеззаражываючым сродкам, які па якасьці перавышае нават усім вядомы іод. Пры опэрацыях і для вылячэньня ран, балячак і іншых павярхоўных хваробаў анілінавыя фарбы ўжо ўжываюцца і мала-па-малу выцясьняюць усе астатнія мэдыцынскія сродкі.

Але на гэтым роля анілінавых фарбаў яшчэ нэ канчаецца, таму што зараз з іх дапамогаю пачынаюць лячыць заражэньне крыві. Было зарэгістравана ўжо некалькі выпадкаў, калі, дзякуючы ўліваньню некаторых фарбаў, удалося падняць на ногі людзей, якія лічыліся пры сьмерці. Аднак ня ўсе фарбы ўладаюць гэтай лячэбнай уласьцівасьцю ў аднолькавай ступені. Самыя моцныя з іх гэта—ліловая, блакітная, чырвоная, зялёная і яскрава аранжавая.

Ворагі малярыі

У Амэрыцы пачалі скарыстоўваць па барацьбе з малярыяй лятучых мышаў, зьяўляючыхся галоўнымі ворагамі камароў, якія распаўсюджваюць гэтую хваробу. Устройваецца нешта падобнае да галубятняў, у кожнай з якіх можа зьмясьціцца да 10 тысяч лятучых мышаў.

Спэцыялістыя гаворыць, што кожная лятучая мыш ў адзін вечар зьнішчае ня менш 3 тысяч камароў. Памёт лятучых мышаў зьбіраюць і скарыстоўваюць як надзвычайна добрае ўгнойваньне для палёў.

Жывая галава бяз тулава

У Маскоўскім Інстытуце па фізіцы акадэмікам Лазаравым і некалькімі ўрачамі ўтвараюцца цікавыя вопыты над ізаляванымі органамі па способу проф. Краўкова.

Краўкову ўдалося, як вядома, знайсьці спосаб, з дапамогай якога магчыма доўгі час захоўваць жыцьцёдзейнасьць адрэзаных органаў. Для гэтай мэты дастаткова праз крываносныя сасуды ізаляваных органаў прапусьціць асобую пітацельную вадкасьць.

Цяпер вопыты пайшлі далей. Прапушчаючы некалькі ўдасканаленую вадкасьць праз адрэзаную галаву сабакі, удаецца дабіцца таго, што галава жыве на працягу некалькіх гадзін. Яна рэагуе расьніцамі на сьвет, на электрычнасьць і г. д. Такія-ж вопыты прароблены з вушамі жывёл, нагамі і нават сэрцам.



„Пад сьпевы колаў"

(Кіно „Чырвоная Зорка")

„Пад сьпевы колаў" закранае соцыяльнае пытаньне, крыху асьвятляе яго, але не дае пэўнага адказу... Мы бачым у фільму цяжкае жыцьцё, цяжкую працу нямецкіх рабочых-чыгуначнікаў, але гэта паступова адыходзіць на задні глян, уступаючы месца разьвязваньню любоўнай інтрыгі.

Мэханік **Сізіф** пасьля крушэньня кур'ерскага цягніка ўзяў да сябе на выхаваньне трохгадовую дзяўчынку—Норму. Норма лічыцца яго дачкой. Калі яна вырасла, Сізіф пакахаў яе. У сям'і жыцьцё становіцца цяжка. Сізіф п'е, учыняе дракі, зайздросьціць да сваёй «дачкі»... Усё гэта прымушае Норму выйсьці замуж за некаханага ёю інспэктара чыгункі. Хутка пасьля гэтага, Сізіф губляе зрок. Згубіўшы Норму, зрок і цягнік, ён сумысьля ўстрайвае крушэньне цягніка, у час якога і паміраю...

Усё гэта падаецца на фоне чыгуначных рэек, манэўрыруючых цягнікоў, чорнага дыму... Але тут прыкмячаеш некаторую аднабокасьць у падачы тыпаў рабочых. Заўсёды з атрывістымі рухамі, блукаючым поглядам, змазаныя, грубыя—так яны падаюцца рэжысэрам **Абэль Гажам** І, наадварот, людзі «другога сьвету» (тэхнік Эрсан і інш.) паказваюцца добрымі ўва ўсіх адносінах.

Тэхнічна фільм зроблены добра. Самабытная падача опэратарам выгляду чыгункі, наогул чыстыя здымкі і ўдалае скампактаваньне асобных кадраў—гэта добрыя бакі фільму.

У выніку ад фільму застаецца добрае ўражаньне, дзякуючы добрай тэхнічнай апрацоўцы і прыгожай, глыбокай гульні артыстых.

Ня маючы соцыяльнай вартасьці, толькі ў гэтых адносінах ён і будзе цікавы для нашай моладзі.

Эмтэ.

Наша трыбуна.

„Зарэ".

„Зарэ" нічым не адрозьніваецца ад тых другарадных фільмаў, якія дзесяткамі прайшлі праз нашыя экраны. На мой погляд „баявік сэзону" можна ахарактарызаваць наступнымі словамі:—„так сабе, нічога цікавага".

Месцы, дзе адбываецца пакража Зарэ, вясельле, прыгоды з пісарам — гэта ўсё старое, выкарыстанае другімі фільмамі. Зразумела, што пісар пастаўлен для сьмеху, але сьмяшыць больш выдумка рэжысэра, чым сам пісар.

Трэба пакінуць адвечную тэму жыцьця народаў Каўказу да-рэволюцыі—гэта мы ўжо сабе ўявілі. Мы жадаем бачыць як гэтыя народы жывуць цяпер!

П. Бычкоўскі.
(МШВ МББ ж. д.).

„Пад сьпевы колаў".

У фільму мве падабаецца добрая гульня артыстых. Гэта і ратуе „Пад сьпевы колаў". Шэрагам добра апрацаваных кадраў падаецца цяжкае жыцьцё нямецкага рабочага чыгуначніка.

Вельмі добра яшчэ і тое, што—які кадр не паказваўся-б, заўсёды адчуваеш нечадалёку чыгунку (бачыш кабачок, а ў вакне дым праходзячага цягніка, працуе Норма ў садзе, а навокал вагоны і інш.

Ненатуральны толькі канец фільму. Самазабойства гэроя Сізіфа—гэта не адказ на пытаньне, якое закранае фільм.

Мік. Нарон.
(„Завод Беларусь").

Кіно-хроніка

○ У Ленінградзе скончыліся здымкі фільму вытворчасьці Белдзяржкіно **„Шавец і губэрнатар"** („Гірш Лекерт"). Зараз фільм мантажыруецца (складаньне асобных частак у адно цэлае) у лябораторыі. Да 25-го верасьня скончацца здымкі фільмаў „Кастусь Каліноўскі", „Такая наша Беларусь". Усе 3 фільма пачнуць дэмонстравацца ў Беларусі ў 10-цігодзьдзе Кастрычніка.

○ Гэтымі днямі Белдзяржкіно выпушчае на экраны менскіх кіно наступныя кіно-фільмы: „Перамога жанчыны", „Чалавек бяз нэрваў" (з удзелам Гары Піля), „Тарас Трасіла" і „Мабул".

Адказны рэдактары { А. БАРАНЬНІКАЎ. А. КУРЦІК.

Галоўлітбел № 24867 Менск, 2 друкарня БДВ.